

פרשת
ויהי
גליון תע"ב
שנת י'

דברי תורה והסלידות

יורל ע"י מכון אהל אברהם
להוצאת ספרי מורינו הרב הגאון ר' אברהם בן ציון ביישר שליט"א
רב דשכונת דיביל ברייש

- הדרכות.....ב
פניני הפרשה.....ד
סיפור.....ו

קול השיעורים
ממורינו הרב שליט"א
073-371-8218

הדרכות

שנשמעו ממורינו הרב שליט"א

לע"נ אאמו"ר הגה"צ ר' מנחם רפאל
בן רבי ניסן זצ"ל - ג' מנ"א תש"פ לפ"ק

כתוב בתפארת שלמה בראשית פרשת ויחי ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותו ויצונו אל יוסף וגו' אנא שא נא פשע אחיך וגו' ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי אביך וגו' ויבך יוסף בדברם אליו. העירו המפרשים על כפל הלשון שא נא וגו' ועתה שא נא וגו'. ועוד מהו ענין הבכיה שבכה יוסף. אך הנה מבואר בספרים הקדושים שעיקר התשובה הוא ע"י הצדיק הדור בעת שבא בעל תשובה לפני הצדיק הדור אזי נגמר תשובתו והצדיק מעלה תשובתו למעלה. ובזה פרשתי הפסוק ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור וגו' ונשתחוה ונשובה אליכם. הנה מה שאמר ונשובה אליכם נראה מיותר שעיקר כוונתו שלא ילכו אתו. אך כוונת אברהם שראה שהם דומים לחמור כדרשת חז"ל ואמר אברהם שלאחר העקידה יהיה זוכה למדריגה גדולה ולזה אמר נלכה עד כה שזה מדריגה כמובא בזוהר הקדוש על פסוק כה תברכו וגו' ולזה אמר ונשתחוה ונשובה אליכם היינו שישב אותם בתשובה להקב"ה. וז"ש בסוף העקידה וישב אברהם אל נעריו ויקומו וילכו יחדו אל באר שבע. העירו המפרשים למה נכתב הפ' הזה ומה מלמדנו בזה. אך להנ"ל אמר הכתוב שנתקיימו

דבריו של אברהם אבינו שלאחר העקידה השיב אותם בתשובה וזה וישב אברהם וגו' שהחזיר אותם בתשובה וילכו יחדו אל באר שבע שהושוו לאברהם אחר התשובה. ונחזור לאחי יוסף. ששני דברים אמרו. א' אמרו ליוסף שימחול להם על מכירת יוסף. והשני אמרו שהוא ישא לפשעיהם. וכן כל העבדות תורה ומצות הכל נושא הצדיק למעלה כמבואר בסה"ק ולזה אמרו ועתה אין ועתה אלא לשון תשובה. ועתה שא נא לפשע מה שיעשו מכאן ולהלאה שיעלה תשובתו למעלה. ועוד ישא לעבדי אלהי אביך. היינו העבדות שלהם התורה והמצות יעלה וישא למעלה שכל זמן שיעקב היה קיים הוא היה מעלה אותם בכל עניניהם ואחר מיתת יעקב ידעו כי יוסף הוא הצדיק הדור ולזה רצו שהוא יעלה תורתם ותפלתם. ולזה בכה יוסף על שאמרו לו כי הוא הצדיק הדור. ולזה מדויק שאמר באמרם אליו. היינו שאמרו אליו שהוא הצדיק הדור: (מכ"י"ק)

וכן כתב בתולדות יעקב יוסף פרשת קרח. והנה שמעתי ממורי זלה"ה, כי תיקון בעלי תשובה, העיקר הוא על ידי גדולי הדור שיכול להעלותו ולקשרו בשרשו וכו', ודפח"ח.

ועיין בדגל מחנה אפרים ויקרא פרשת שמיני ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו ויחטאהו כראשון ויקרב את העולה ויעשה כמשפט (ט, טו). והנה לכאורה ויקרב את קרבן העם נראה מיותר, גם צריך להבין השינוי לשון אצל חטאת נאמר כראשון ואצל עולה נאמר כמשפט, והנה אא"ז זללה"ה אמר שעיקר תיקוני התשובה אי אפשר בלא הצדיק רק על ידו יוכל להתעלות ואדם הראשון לא היה יכול לתקן כי אם באבות הקדושים

כנודע, וזה יש לומר שמרמז הפסוק (דברים ד', ל"ב) כי שאל נא לימים ראשונים וגו' אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה יש לומר שקאי על אדם הראשון שהיה מקצה הארץ ועד קצהו וזהו שאל נא לימים וגו' היינו יומין עילאין שהם האבות הם היו תיקונו ומה שאמר שאל נא לימים ראשונים מרמזו אשר בשלושה ראשונים שהם כתר חכמה בינה לית רשות למשאל שהם למעלה מימים כידוע למשכיל, והכלל העולה דאין תיקונים לנשמות העשוקים בקליפות רחמנא ליצלן כי אם על ידי הצדיק שמעלה אותם:

וראה גם בתפארת שלמה ויקרא פרשת צו כל זכר בבני אהרן יאכלנה וגו' כל אשר יגע בהם יקדש. ופרש"י להיות כמוה כו'. הנ"ל בזה שהתורה מרמזת בזה גודל מעלת דיבוק חכמים וצדיקי הדור כל המסתופף בצילם ומתאבק בעפר רגליהם. אף כי הוא אינו במדריגה הנכונה עכ"ז אם הוא מחובר לטהור יש לו תקומה להיות לו עלי' ע"י הצדיק כי כל המחובר לטהור טהור. כמ"ש במשנה במס' זבחים פ"ט הקרנים והטלפים כ"ז שהם מחוברים יעלו פרשו לא יעלו רמז על הנ"ל אם הוא מחובר לצדיק יעלו עמו אף שהוא בשפל המדריגה. וזה המרמז בפ' כל זכר בבני אהרן בחי' דכר ומשפיע הוא הכהן בחי' החסד כו'. כל אשר יגע בהם יקדש להיות כמוה להעלות אותו עם עבודתו. ובגמ' יליף מהכא טעם כעיקר כי כן הוא כח הצדיק לתת טעם בתו"מ שלו להרימם למעלה. כמו ששמענו מאת הרב הצדיק המנוח מהו' חייקא המדורא זל"ה שהיה עוסק בתעניות וסגופים כמה פעמים משבת לשבת והיה נעור אלף לילות לעסוק בתורה ועכ"ז לא הרגיש בנפשו תיקון השלימות עד אשר בא אל הרב הקדוש המגיד מוהד"ב ממעזריטש זל"ה ותיכף נגמר תיקונו הראוי. כי הטעם שנותן הצדיק בעבודתו

היא העיקר כנ"ל:

טהרת המחשבה וזיכוך הגוף בתחילת העבודה

ויחי כו' (מוז, כח). על פי הפסוק (תהלים סו, ב) זמרו כבוד שמו שימו כבוד תהלתו, נראה פירוש היות התחלות אדם בעבודת הבורא ברוך הוא בוודאי אינו יכול תיכף בהתחלתו עלות במדרגת עליונים, כי עדיין סבבוהו זרים במחשבתו הרבוקה בעולם הזה השפל ובהבליו אבל צריך אדם מקודם לפנות מחשבתו ולזמר עריצים המה הקליפות המבלבלים אותו מעבודתו ולזה צריך עבודה רבה ואחר כך יפנה עצמו לעלות במחשבת קדושים ביחודים וכוונות עליונים ואז נחשב לו אותה העבודה שעבד בתחילתו והיא לזמר עריצים כאותה העבודה החשובה העיקרית שעולה בה לתכליתו כיון שכוונתו הכל לשם שמים והכל אחד. וזהו זמרו כבוד כו', פירוש כנ"ל שהעבודה של זמיר עריצים הוא חשוב כמו שימו כבוד תהלתו שתהלה נקרא המדריגה הגדולה של הצדיק שמאיר לעולמות עליונים ותהלה הוא לשון אור כמו עשישותיו תהל אור (איוב מא, י), וזהו גם כן הפירוש כאן ויחי יעקב בארץ מצרים, ששם היה עבודתו במדרגת קטנות. וזה רמז שבע עשרה שנה, גימטריא טו"ב שהוא השם הקדוש במספר קטן מחמת שהיה בארץ מצרים מקום הקליפות והיה עיקר העבודות לזמר עריצים אף על פי כן היה נחשב לו זה כשאר שנותיו שהיה עובד בהם במדריגת גדולות. וזהו ויהי ימי יעקב שני חייו, פירוש שזה היה נחשב לו במנין שאר שנותיו בשוה כנ"ל: נועם אלימלך בראשית פרשת ויחי

השפת אמת מסביר שצריך לידע שבכל המיצרים מוסתרת חיות אלקות יתברך

וגם הגלות הוא הסתר בלבד

אא"ז מו"ר זצלה"ה הגיד ויחי יעקב בא"מ כי ע"י בחי' אמת יכולין לחיות גם בא"מ וכ' תתן אמת ליעקב עכ"ד. דהנה לא הל"ל רק ויחי יעקב בא"מ. ומשמע דעיקר הרבותא מה שהי' בבחי' חיים גם בא"מ ופי' חיים הוא דביקות בשורש ומקור שמשם נמשך תמיד חיות. וכ"כ בזוה"ק ויגש ע"פ ותחי רוח יעקב. ונ"ל שהוא מלשון מים חיים שע"י שמחת הנפש מעורר מקור החיים וניתוסף חיות. [ונ"ל שז"ש ויהי האדם לנפש חי'. פי' נפש. הרצון. ע"י פנימיות הנפש נמשך חיות תמיד]. והגם שהי' בא"מ ידע שכל המצרים הם רק קליפה והסתר. אבל הפנימיות הוא חיות הש"י. ולכך אחז"ל כי הרשעים בחייהם נק' מתים שנפרשים ממקור החיות כנ"ל. וכ' במדרש גרים אנחנו כו' כי כל בריאת אדם בעוה"ז לא הי' כדי להידבק ח"ו בעוה"ז. רק להיפוך שע"י דביקות האדם בעיקר החיות מתמשך גם עניני עוה"ז להש"י. וגר לשון המשכה כמו מעלה גרה. שגם מה שנק' גר מי שמגייר עצמו. ג"כ ע"ש זה. שמוציא נקודה קדושה שהי' נטבע באומות. וכן ענין גלות מצרים שכו' גר יהי' זרעך כו' ג"כ הפי' להוציא נ"ק שנטבעו במצרים. וז"ש ואחי"כ יצאו ברכוש גדול [רכוש גדול ר"ת גר רק מהופך שזה הענין הוא מלמטה למעלה כמובן]. וז"ש רש"י ז"ל ביקש לגלות הקץ. פי' שרצה לברר זה שהגלות רק הסתר והכח פנימי הוא רק מהש"י. רק אם הי' נגלה זה לא הי' גלות כלל. ונסתם. ומ"מ כ' בזוה"ק שגילה מה שרצה לגלות רק בדרך הסתר. והפי' ע"י אמונה יכולין למצוא האמת להתברר שהוא רק הסתר כנ"ל. ולכך ויחי יעקב סתום. שזה מקור החיות להיות נמצא גם בא"מ. זה נסתם [ולכך נק' שהתחיל השעבוד] וכמדומה לי שאא"ז ז"ל הגיד בשם הרב מפרשיסחא ז"ל שהקשה

למה רצה לגלות הקץ. ותי' שכשנודע הקץ. הגלות בנקל. ע"כ אני זוכר. ונראה כנ"ל שפי' גילוי הקץ לידע שיש קץ להגלות. והוא ע"י שהוא רק הסתר ואינו כח בפ"ע ח"ו. כי הפנימיות שהוא אמת אין לו קץ וההסתר יש לו קץ. ורצה שיהי' זה נגלה. ולא הי' גלות כלל. ונשאר סתום. ומ"מ ע"י אמונה שמאמינים זה בני". שאין שום כח בלתי הש"י רק כ"ז רק הסתר. אף שאין רואין זה בעין. מ"מ ע"י אמונה ג"כ יכולין לראות האמת. רק יעקב אע"ה רצה שלא נוכל לטעות כלל. שיהי' זה נגלה. ונשאר סתום שצריכין יגיעה למצוא זה. וזה בחי' דהמע"ה דלית לי' מגרמי' כו'. ומשיג האמת רק ע"י הביטול. וזה ההפרש שבין אמת לאמונה. וכ"כ אא"ז מו"ר זצלה"ה על יעקב אבינו לא מת. מקרא אני דורש כו'. שכשארם דורש ומייגע עצמו שזה בחי' תושבע"פ. יכול למצוא הארה מחיות יעקב אבינו גם בתוך ההסתר. וגם בשבת מתעורר בחי' יעקב כמ"ש והאכלתיך נחלת יעקב ע"י הביטול כו' מתעברין מינה כו': שפת אמת - - פרשת ויחי - שנת תרל"א

הלכות סימן קל"ה/סעיף י'

שאלה האם כהן יכול לעלות רביעי והלאה ומדוע?

תשובה: נהגו לקרות כהן אחר כהן בהפסק ישראל ביניהם ואומר החזן כשקורא לשני "אע"פ שהוא כהן" [שו"ע י.]. פירוש שקרא כסדר תקנת חכמים כהן לוי ישראל, אז מותר לחזור ולקרוא כהן (דהיינו רביעי). והטעם: דליכא למיחש לפגמו של ראשון בזה דאי הוי פגום מיד היו מרננין אחריו והיו מודיעין אותו לחזן והיו קוראין אחר במקומו ולא היו ממתינין עד אחר

קריאת ישראל [מ"ב לא].

וי"א דאין לקרות כהן או לוי למנין שבעה [רמ"א שם]. וה"ה אפילו אם ירצה לעשות סדר חדש דהיינו כהן לוי ישראל ג"כ אסור לשיטה זו כיון שהוא בתוך שבעת קרואים (וכן נוהגים בזמנינו) [מ"ב לד]. ובמקום הצורך יש לסמוך אסברא ראשונה [רמ"א שם]. מ"מ הרבה ראשונים ואחרונים ס"ל שאין להקל אא"כ יעשו סדר חדש כהן לוי ישראל אבל בלא סדר זה אין לקרוא לכהן ולוי [מ"ב לו, שעה"צ לא].

שאלה: מתי אפשר לקרוא לכהן שלישי?

תשובה: במקום שתקנו שחכם העיר יקרא י"ג מדות דלא ליתי לאנצויי שאר העם אז אפילו הוא כהן יכול לקרות שלישי [שעה"צ כט].

שאלה: העלו רביעי כהן האם צריך לקרוא חמישי לוי או אפשר גם ישראל?

תשובה: כתב הלבוש כתב פשט במחבר שאין להתיר לקרות כהן או לוי אא"כ יעשו עוד מתחלה סדר חדש דהיינו כהן לוי ישראל. משמע דלדעה ראשונה לא בעינן סדר שלם ומותר בכהן או לוי לחוד. (יוצא דלהלבוש לאחר שקראו כהן לוי ישראל קורין שנית כהן לוי ישראל, וא"ר כתב כהן לוי ישראל ואח"כ כהן ישראל ולא צריך לוי לאחר כהן) [שעה"צ לא].

שאלה: במקום שאין לוי האם כהן יכול לעלות אחר ישראל?

תשובה: אם אין לוי וקרא הכהן פעמיים ואח"כ ישראל, מותר לחזור ולקרוא לכהן. (ופשוט דלהרמ"א אי אפשר לעשות כן) [מ"ב לא].

שאלה: האם לוי יכול לעלות לרביעי?

תשובה: כיוצא בזה נוהגין בלוי אחר לוי [שו"ע שם]. כיון שהפטיק ישראל בינתיים וגם אומר אע"פ שהוא לוי ליכא שום חשש [מ"ב לב.]. וי"א שאין לקרות כהן או לוי למנין שבעה [רמ"א שם, מ"ב לד.].

שאלה: כהן ולוי האם יכולים לעלות למפטיר?

תשובה: מותר לעלות למפטיר בכה"ג [רמ"א שם]. דהינו שיזכור ג"כ שהוא כהן או לוי [מ"ב לג.]. והפמ"ג כתב שאין לקרוא לכהן וללוי למפטיר אלא שבזה נהגו העולם להקל וכן סתמו אחרונים [מ"ב לז, שעה"צ לה.].

שאלה: כהן ולוי האם עולים למפטיר בתענית?

תשובה: כתבו הפוסקים דבתענית לא יעלה כהן או לוי למפטיר שהוא ממנין הקרואים שהמפטיר הוא השלישי [מ"ב לד.]. ואם אין שם ישראל היודע להפטיר: מקרין אחרים אותו, ומהח"א משמע שאז מותר אפילו בכהן. ולא נהירא דבשלשה קרואים לכו"ע אין לקרות שלישי לכהן [שעה"צ לג.].

שאלה: טעו וקראו לכהן או ללוי רביעי וחמישי כיצד ינהגו בשאר הקרואים?

תשובה: אם אפשר להחליף במפטיר או באחרון ימתין בתיבה ויקראו אחר במקומו, והוא יעלה לאחרון או למפטיר. ואם אי אפשר כיון שעלה לא ירד ויברך [מ"ב לה.].

שאלה: לאחר שבעה קרואים האם אפשר לקרוא לכהן?

תשובה: לאחר שנשלם המנין יכולים לקרות כהן או לוי [רמ"א שם]. והלבוש

כתב שהיום אפילו לאחר שבעה קרואים אין אנו נוהגין לקרותן אלא לאחרון שבהם וכן למפטיר. והטעם כתב הלבוש דלא חיישינן באחרון לפגם כי אדרבה בדורות הללו מחשבינן אחרון חשוב מכולם לפי שהוא מסיים הפרשה ולגדול שבצבור קורין לאחרון [מ"ב לו.].

שאלה: האם אפשר לקרוא בשמחת תורה לכהן בחתן תורה בראשית ומפטיר?

תשובה: כתבו האחרונים שבשמחת תורה שמוציאים שלשה ספרי תורה יכולים להיות שלשה כהנים אחד חתן תורה ואחד חתן בראשית ואחד מפטיר. כיון שכל אחד קורא בספר אחר [מ"ב שם.].

שאלה: ר"ח טבת שחל בשבת ומוציאים ג' ספרים האם אפשר לקרוא לכהן בכל ספר?

תשובה: ר"ח טבת שחל בשבת בספר הראשון שקורין בו פרשת השבוע אין לקרות לכהן לבסוף אף אם הוסיפו וקראו בו יותר משבעה קרואים לפי שעדיין אין משלימין הקריאה בספר הזה והמשלים הוא בספר השני שקורין פרשת ר"ח, ורק בספר השני שבו משלים האחרון ובספר שלאחריו שקורין בשל חנוכה למפטיר רשאים לקרות לכהן להיות אחרון וגם מפטיר [מ"ב שם.].

שאלה: בשמחת תורה האם אפשר לקרוא לכהן ולוי רביעי?

תשובה: נהגו לקרות כהן אחר כהן בהפסק ישראל והיינו כהן לוי ישראל [שו"ע שם, מ"ב לא.]. וי"א דאין לקרות כהן או לוי למנין שבעה [רמ"א שם.]. ואפילו אם ירצה לעשות סדר חדש דהיינו כהן לוי ישראל [מ"ב לד.]. ומיהו

במקום צורך ודחק יש לסמוך אסברא ראשונה [רמ"א שם]. כגון בשמחת תורה יש לסמוך דמיד שקרא ג' קרואים ראשונים כהן לוי ישראל מותר לקרות אח"כ כהן או לוי כדלעיל [מ"ב לז].

וכן כתב בכף החיים על או"ח סימן קלה שיש נוהגים כסברת יש אומרים שהביא הרמ"א ז"ל דאין קורים כהן או לוי אלא לאחר שנשלם מנין השבעה, אלא שבשעת הדחק שיש חתן או אבי הבן שהקרואים שלו רובם כהנים או לויים נוהגים להקל כסברא הראשונה וכמו שכתב הרמ"א ז"ל, וכן אם לא הכירו בו שהוא כהן או לוי וקראו לו לרביעי או לחמישי ואחר כך נודע להם אחר שעלה יש לסמוך בזה על סברא ראשונה ולקרות בהפסק ישראל לחוד ואפילו לסברת יש אומרים שכתב הרמ"א ז"ל, וכן כתב אליה רבה אות י"ג דמעשה בא לידו ביום טוב שטעו וקראו לכהן חמישי והורה דאם אפשר יחליף במפטיר ואם אי אפשר כיון שעלה שוב לא ירד דיש לסמוך אסברא הראשונה יעו"ש, חיי אדם כלל ל"א אות כ"א, משנה ברורה אות ל"ה:

סיפור

היה זה בימים הקשים בירושלים שלפני קצת יותר ממאה שנה. מלחמת העולם הראשונה בעיצומה. התרומות להחזקת היישוב היהודי מצטמצמות, והתושבים סובלים רעב ומחסור. מחלות מתפשטות בעיר ומפילות חללים רבים. התושבים מסתגרים בבתיהם, נואשים למעט לחם. מחלונות הבתים בוקעות אנחותיהם של האומללים שלקו במחלת הכולרה, ל"ע.

דמות כפופה חומקת בזריזות בסמטאות. ההלך מחיש את פסיעותיו. זהו ר' יונה לפקוביץ', מתושבי העיר העתיקה. בידיו חבילת פתקים קטנים ונייר דבק. הוא עובר מבית כנסת אחד למשנהו ומצמיד ללוח המודעות פתקי זעירה.

המעטים שפוקדים את בית הכנסת כמעט אינם מבחינים במודעה הקטנה, הכתובה בכתב-יד, שנבלעת בין שלל המודעות הגדולות ממנה. אחד המתפללים שואל את ר'

יונה לפר מעשיו. השבת אבידה!" משיב ר' יונה, "במצוות רבי זרח ברוורמן, מורי ורבי." המתפלל מעיין היטב בכתוב וקורא לאיטו: "אבדה לי כיפה לבנה וישנה, המוצא מתבקש להשיבה לי בהקדם ויבוא על שכרו. נאום הקטן זרח ברוורמן בפינה אחרת בירושלים, בבית הרפואה 'משגב לדך', עומד אח ליד לוח המודעות, ובוחן את מודעת הכיפה. בתימהון הוא מפטיר: "השבת אבידה על כיפה פשוטה, שאינה שווה יותר משתי פרוטות! למה לטרוח לחפש אחריה, ועוד להבטיח שכר למוצא הישר"..." האיש מושך בכתפיו ועוזב את המקום. אחריו בא שומר בית הרפואה. גם הוא מביע פליאה: לא מצא רבי זרח במה להתעסק בימים טרופים אלה, מלבד לחזר אחרי כיפה לבנה אבודה! השניים חולקים זה עם זה את תמיחתם, אבל בטרם הם ממצים את השיחה ונפרדים איש לדרכו, נשמע קולו של ר' יוסף-בנימין השוחט: "אל לכם להרהר אחר מעשיו

של רבי זרח, כי אדם גדול הוא. מן הסתם צפון בכיפה סוד שגורם לו לתור אחריה!" הימים חלפו והכיפה טרם נמצאה. רבי זרח - פניו נפולות וצערו גדול. הכיפה, הוא אומר לכל מי שדורש בשלום, הכיפה

האבודה אינה נותנת לו מרגוע. אחד ממקורביו, רבי אברהם-יוחנן בלומנטל שמו, החליט לשים קץ לסיפור. הוא ניגש אל הגב' שיינדל בלויא וקנה ממנה כיפה חדשה, שתפרה במו ידיה. "זהו, רבי!" בישר בהתרגשות, "הבאתי לכם כיפה, וכעת תסור העצבות מכם והשלווה תשוב לשרות במעונכם."

הביט רבי זרח חליפות בכיפה ובר' אברהם-יוחנן, וחיוך מריר עלה על פניו. "וכי סבור אתה שחסרות לי כיפות?!" שאל אותו בעצב. "אני זקוק לכיפה הזאת דווקא" תקווה אחת ניצתה בליבו של ר' זרח, כששמע שהאדמו"ר מלעלוב, רבי דוד בידרמן, הגיב למקרא הפתק והתבטא: "אין לי ספק שהכיפה תוחזר לביתו!" הזמן חלף, אך הכיפה איננה. הדבק יבש זה כבר ואיבד את כוחו. המודעות נשרו ונשמטו מן הקירות. בני ירושלים שכחו את הכיפה. רק רבי זרח הוסיף לקונן עליה.

יום אחד בא סאלים הסייד, ערבי זקן מכפר השילוח, לביתו של רבי זרח. באמתחתו הייתה... הכיפה האבודה. אושרו של רבי זרח לא ידע גבול. הוא הביט בה בהשתאות. "כיצד הגיעה לידך?" שאל את האורח. האיש השפיל את מבטו. "אני רוצה להתוודות", מגמגם בקול נוגה. "לפני חודשיים סיידתי את ביתך, וראיתי כי בארון הבגדים מונח נרתיק נחושת. הייתי סבור שהוא מטמון כסף, והגנבתי אותו אל כליי. אלא שאז התאכזבתי לגלות שאין בו לא שטרות ולא יהלומים, אלא כיפה ישנה. עבר זמן, ויום

אחד הוזמנתי לסייד את ביתו של החכם הגדול רבי זוד בידרמן. בעיצומה של המלאכה חשתי כי ידיים מטלטלות בחוזקה את הסולם שעליו עמדתי. התאמצתי לשמור על שיווי משקלי, כדי שלא ליפול ארצה, ואז גיליתי את החכם לרגליי, קורא לעברי: 'סאלים! האם הדת שלכם מתירה לגנוב...?' ליבי החסיר פעימה. מיהרתי לביתי, והנה החזרתי את הכיפה לבעליה!" ליטף רבי זרח את הכיפה היקרה והחזירה למקומה. מה סודה של הכיפה? מדוע הייתה יקרה כל-כך בעבורו...?

שלושים שנה קודם לכן נפטר בירושלים רבי לייב חפץ. בשעה ששכב חולה מסר רבי יהושע-לייב דיסקין, הרב מבריסק, את כיפתו לילד אחד, וביקשו להניחה על ראשו של החולה. הילד לא הספיק למלא את השליחות, ורבי לייב החזיר את נשמתו ליוצרה. הילד לא שב לבית הרב מבריסק, כיון שלא רצה לבשר לו על הפטירה, וסיפר לרבו, רבי אברהם-אהרן פראג, על הכיפה שנותרה בידו. אמר לו רבו בהתפעלות: "זו כיפה בעלת סגולות!" אחרי ההלוויה השיב הילד את הכיפה לרבי יהושע לייב דיסקין. זה לקחה, ומסרה לרבי זרח. מאותו יום שמר רבי זרח על הכיפה מכל משמר. כיפה שנועדה להיטיב את מצבו של חולה, אינה ככל הכיפות. לכן היעלמותה הסעירה את רוחו כל-כך. ואכן, כיפה זו שימשה לפחות במקרה אחד להצלת חייו של חולה, כאשר רבי זרח חש אליו וחבש את הכיפה על ראשו: ההטבה הייתה מיידית. [על-פי ירושלים בתפארתה.]